

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

Nr 27 · 2 Juli

Nr 27 · 5 årg. 1927

Tidevarvet N:r 27

För Danska avrustningsförslaget öde redogör lantdagsmedlemmen fru Marie Hjelmer.

Signaturen Mortalis har lyckats träffa Kerstin Hesselgren i Genève i pausen mellan två internationella kongresser.

Statsministerns försvarstal utgör föremålet för veckans ledande artikel.

Längs horisonten behandlar Världshandelskongressen, Nationernas förbunds råds möte och Den gamle Poincaré.

En av Sverige—Amerikastiftelsens stipendiater, miss Margaret Rigg som varit i Sverige och tagit examen i Uppsala, har senare visat så mycket intresse för Sverige och svenskarna att hon arbetar som hjälprea åt de svenska immigranterna, vilka för första gången komma till New York. Fastän Ellis Island inte längre är kvar som den prövning immigranterna har att gå igenom, är de ändå ofta i behov av råd och hjälp. Miss Rigg berättar i Kaj 97 om de olika anordningarna till immigranternas bästa.

Tre syskon är en studie ur verkligheten av Ruth Holm förut bekant för våra läsare genom sina noveller.

Våra halvårsprenumeranter

erhålla med detta nummer en giobblankett för förnyad prenumerations. Vi vänta dem tillbaka fortast möjligt, för att numren må komma prenumeranterna regelbundet tillhanda.

Samtidigt vilja vi erinra våra läsare om möjligheten att under sommarferierna verka för att göra Tidevarvet känt inom nya kretsar. Visa tidningen för Era semesterbekanta och hjälp oss att skaffa den ökad spridning.

Vid köp av villa

i Äppelviken, Smedslätten och Älsten vänd Eder med förtroende till **Byggmästarnas Villabyrå** Höglandstorgets hållplats. Tel. Älsten 555.

Olga Elmdahl

Modemagasin Kungsgatan 53. Tel. 108 51 STOCKHOLM.

Danska avrustningsförslaget öde.

Av Marie Hjelmer.

Lantdagsmedlemmen fru Marie Hjelmer har sänt oss en redogörelse för avrustningsförslaget öde vid senaste riksdag. Vi säga med flit icke dess sluttiga öde, ty det kommer förvisso upp igen. Att motståndarna behöve tillgripa hittills okända undertryckningsmetoder för att hindra diskussion av lagförslaget visar hur rädda de måste ha varit för detsamma. Fredsvännerna vänta alltjämnt ledningen från Danmark, och vi veta att Marie Hjelmer alltid kommer att stå som en av dem som våga i praktisk politik på egen mark förverkliga pacifismens teorier.

På Tidevarvets begäran sände jag den sista september en liten artikel till tidningen om utsikterna för den politiska situationen i den riksdag, som skulle börja i oktober. Jag omtalade där, att det avrustningsförslag, som har väckt icke ringa intresse hos svenska frisinnade kvinnor, av den socialdemokratiska regeringen fortast möjligt skulle komma att föreläggas Landstinget, och jag lovade, att jag senare skulle göra Tidevarvets läsare bekanta med förslaget öde.

Detta löfte har jag inte kunnat infria förrän nu. Förslaget, som har den långa titeln: »Förslag till omläggning av Danmarks här och flotta till en vaktkår och en statsmarin, avsedda att tillvarata Danmarks neutralitets- och folkförbunds uppgifter», har nämligen fått en oerhörd partisk behandling.

Den moderat-konservativa ledningen av landstinget avbröt förhandlingarna vid första behandlingen innan de voro avslutade. Flera talare voro anmälda, och vi hade god tid under den veckan, som än-

nu återstod, innan vi reste hem med anledning av det plötsliga valet till Folketinget. Om det förr har skett att man spärrar vägen för ett lagförslag fram till andra behandlingen vet jag inte, men under de 9 år jag har varit i riksdagen har det icke förekommit.

Efter folketingsvalet den 2 december behärskades folketinget av en ny majoritet. Den socialdemokratiska regeringen hade fallit och givit plats för en moderat regering. Denna tog tillbaka förslaget, men det väcktes pånytt av en socialdemokratisk landstingsledamot.

Förhandlingarna voro endast kortvariga och utan åhörare, utan intresse ty alla visste att förslaget var dödsdömt.

Det radikala partiet hade sin manlige ordförande, men jag tillät mig på mina kvinnliga meningsfränders vägnar att taga ordet. Jag gjorde gällande att kvinnorna, mödrarna mer än andra, voro intresserade av en ordning sådan som den föreslagna. Jag uppmanade kvinnorna att göra sin plikt, att upp-

fostra släktet till fred och försörjning och jag uttalade ett hopp att det hos kvinnorna skulle finnas de bästa betingelserna för det nya krigsfientliga sinnelagets utveckling.

Ungefär sex veckor senare kom avrustningsförslaget upp till den andra behandlingen i Landstinget och här förkastade flertalet alla paragraferna, så att det föll utan att ha kommit fram till tredje behandlingen.

Det moderata vänsterpartiet har här ställt sig sida vid sida med det konservativa partiet till skydd för en militär ordning, som samma parti, vilket ännu kallar sig vänster, för trettio år sedan förklarade vara skadligt och odugligt för Danmark. Den gången hävdade de detsamma, som det radikala vänsterpartiet och socialdemokraterna nu fortfarande hålla på: att det enda Danmark kan göra är att konstatera sin neutralitet och därtill behövs icke en stor militär apparat.

Kerstin Hesselgren i Genève.

Av Mortalis.

Vi träffade fröken Hesselgren just som hon var på väg ut från Hotel de Russie i Genève. Fröken Hesselgren var, som bekant, den ena av Sveriges två delegerade vid Internationella arbetarskyddskonferensen vilken nyligen hållits i Genève. Vi skynda oss att framställa några frågor, ty fröken Hesselgren har som vanligt mycket bråttom.

— Har arbetet varit ansträngande? —

Ja, fullt så arbetsamt som under den värsta riksdagstiden. Och därtill kommer språkfrågan. Men det har givetvis varit av stort intresse.

I vilket utskott sitter fröken Hesselgren?

För minimilönsbestämmelser. Och det gäller att utarbeta ett frågeformulär till regeringarna, som skall föregå förslaget till konvention. Det är ett nytt förfaringsätt, de ha börjat med för att känna sig för hur saken ligger till i de olika länderna. Dessutom blev jag rapportör för detta utskott.

— Rapportör?

Det är ett sorts underligt mellanlägg mellan sekreterare och ordförande. Man skall lägga fram resultatet av arbetet dels i utskottet, dels inför konferensen in plenum och ge en sammanfattning av det hela. Ett sådant förfaringsätt lär praktiseras i Frankrike och en del andra länder och har tagits upp här ibland.

Det måste vara ett stort hedersbevis att bli rapportör?

Fröken Hesselgren slår bort frågan och förklarar ivrigt, att det visst inte är första gången en kvinna blivit rapportör, men vi förstå i alla fall, att det är en särskild utmärkelse.

Så tillvida är det en nackdel, fortsätter fröken Hesselgren, att man därigenom är fast i ett utskott utan möjlighet att använda sig av sin åhörare- och yttranderätt i de andra. Genom rapportörskapet är jag också hindrad att förfäktas egna och svenska meningar, man måste vara neutral, men lyckligtvis gäller

det nu bara ett frågeformulär inte ett lagförslag, och när detta skall besvaras, är man ju obunden. Och det har varit mycket nyttigt att på detta sätt så grundligt få sätta sig in i saken, även om det varit knogigt.

Har utskottet avslutat sitt arbete?

Ja, det är därför, jag kan draga andan. Utskottsmanträdena slutade igår, och rapporten har tryckts i natt. Nu skall jag bara framlägga den för konferensen, vara med om nordisk lunch för övriga delegerade och äta middag hos engelska delegationen, så är det slut.

Återvänder fröken Hesselgren omedelbart till Sverige?

Nej, sedan far jag till Internationella sociala rådets kongress i Baveno, Italien. Jag är ju ordförande i det förbundet. Men dessförinnan skall jag vara ledig i två eller tre hela dagar, och då skall jag njuta intensivt, även om det står som spön i backen.

Kan svenska språket föda levande ungar?

Den svenska sommaren är så livlig numera med världskongresser och turister, solförmörkelser och bilolyckor, att journalisten inte behöver gripa till några nödfallsämnen för att "få något att skriva om", som allmänheten så spefullt brukar uttrycka sig. Men det kan väl ändå hända, att den får lust att gå ur vägen för dagens ämnen och skriva om något mera avsidigt. I dag skulle därför femte spalten säga något om svenska språkets låga födelsesiffror och den därmed sammanhängande invandringen av främmande ord.

En språklig skola finns som håller på att en sådan invandring är enbart av godo. Den skapar ett internationellt ordföråd och det är bara bra. Detta är säkert riktigt till en viss gräns. Men när jag kommer till min lilla avsidiga bondstation och ser bagage över resgodslämnningen, så vet jag att detta inte tjänar något som helst mellanfolkligt ändamål, och det gör knappast garage heller. Försök att uttala det i Frankrike med enkla svenska tonfall, så skall man märka att det icke är något internationellt ord man kommer med. Bil är i och för sig ett bra nytt ord, men det är inte internationellt.

En tidning diskuterar just nu möjligheten av att finna ett svenskt ord för weekend. Idén med lördags- och söndagsledighet har trängt igenom, men medan vi kunnat tillgodogöra oss en av moderna förhållanden betingad vana, har vi inte kunnat finna ett ord därför.

Vad är det egentligen med svenska språket? Är det omöjligare, oböjligare, ofruktammare än andra språk?

Det är nog inte något fel på svenska språket i sig. Men om det ogärna föder levande ungar och ogärna döper om andras ungar så beror det på att det skrivande och talande svenska folket inte erkänner dessa barn utan sätter ut dem till att dö.

Om man t. ex. skulle föreslå uttrycket veckovända för weekend i motsvarighet med solvända och göra verb av det: jag veckovände på Utö, så tors inte folk säga det. "Det går väl inte an att säga mid-somra?" frågar samma person som i Sthlms Dagbl. ber om ett ord för weekend. Varför går det inte an? Det är som om man trodde man skulle få gå med en röd bock i sin kant hela livet sedan.

Denna tidnings redaktion blir ibland av sin läsekrets tillhållen att låta bli de främmande orden som gör innehållet svåräst för många. Det är öppet och ärligt sagt, de flesta skämmas för att medge att de inte förstå de främmande orden och deras uttal och förråda så att de icke åtnjutit högre skolbildning. Den som säger schafför, tjndergerten, professorisk och korumpation gör sig gärna lite löjlig, hur utmärkt han annars talar. Det är alltså ofolkligt att gå på med främmande ord till övermått, och ändå är ingen tidning värre än Socialdemokraten.

Kanske äro alla folklager lika svaga för främmande ord bara de förstå dem. Inom de bredare lagren njuter man nog de engelska sporttermerna, och bland deras damer användas orden, jumpersar, schingling, saftkobbler, overallsar, pulloversar och så vidare med nöje.

Till stor förvåning har jag sett ett nytt bekvämt och bra svenskt ord för ett nytt begrepp, nämligen flyget. Men det torde ha införts på officiell väg, vilket är en bra väg här i landet. Om myndigheterna säga flyget, så våga vi andra också säga det.

När ska vi sluta upp att vara så rädda för att försöka att få svenskan att leva under våra händer? Den tål inte alltför många främmande ord, det stör dess sköna musik. Och det vill leva, det kan leva, och få familj om det bara får.

Devinez.

KNUTSONS OTTOMANER,

erkända för sin hållbarhet, största sortering av överkast. Dalagatan 14.

Äro Edra inkomster för stora?

varom inte, nedbringa Edra livsmedelskostnader genom inköp i våra butiker

KONSUMTIONSFÖRENINGEN STOCKHOLM

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1, 2 tr., Stockholm.

REDAKTÖR:

Elin Wägner.
Mottagningstid kl. 10—11.
Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:

Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:50,
kvartal kr. 2:—, Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

I text 20 öre
per millimeter.
Textsida eller särskilt begärd
plats 25 öre

Linköln Bloms Boktryckeri
STOCKHOLM 1927.

Tidevarvets
Rådfrågningsbyrå

för föräldrar
Slussplan 1—3^{II}
torsdagar 9,30—10,30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmorgsgatan 3, Stockholm.
Telefon 244 88, Norr 244 19.

Familjerätt, Hyresärenden. Testamenten, Bouppteckningar. Förfrågningar från landsorten besvaras omgående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesgat. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
f. d. L:a Vattugatan.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvsaker, Boutredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Norrlandsgatan 8—10, Stockholm.
Tel. 147 99, N. 101 50.

TANDLÄKARE

ELSA ARRHENIUS

Kungstengsgatan 9, invid Birger Jarlsgatan.
Tel. Norr 20500, T. Bostaden: Norr 19315.

Tandl. Greta Bergman,

Hantverkaregatan 80, 1 tr. Hörn. av S:t Eriksgatan.
Mottagning: Månd., Onsd., o. Lördagar
12—2 em., 5—7 em. Övriga tider efter överenskommelse per telefon.
Tel.: Kh. 8485. Bostad: Norrviken 132.

Tandläkaren

Emma Andersson,

Stureplan 13, I (Dagens Nyheter's hus.)
Tel. Norr 347.

BADA Enskedebaden

bästa medel mot huvudvärk och reumatiska smärtor av alla slag. Kvartsljus billigt.
Birger Jarlsgatan 33. Norr 2057.

Kvartslampa 1:50

Diatermi 2:—, Ultravioletta strålar.
Mångårig praktik. Läk. rek.
Elektriska Central Institutet,
Stureplan 13, 4 tr. Hiss A. Gustafsson.
Tel. Norr 197 92.

Gynna
Tidevarvets
Annonsörer!

Statsministerns försvarstal.

När regeringschefen i ett land måste lägga sina offentliga anföranden i form av försvarstal, innebär detta, att det politiska livet kommit in i ett skede av nedgång. Man har övergått från det positiva till det negativa, från ett viljekraftigt handlande för framtiden till strävan att bibehålla en tillfällig maktställning. Men så som förhållandena utvecklats i vårt land, och som läget är, kunde det inte bli annat än ett försvarstal, statsministern höll, när han efter riksdagens slut väjde till svenska folket. Det gällde icke att uppkalla folkets stöd och värn för ett samhällsarbete, som skulle föra mot nya mål och ökat välstånd, det gällde ministären Ekmans efteråriga tillvaro, dess uppkomst och vidare öde.

Föredraget var långt och utförligt. Det var för övrigt just så, som det kunde vara, ett mycket arbetssamt men aktningvärt försök att framställa det som varit, som det borde varit. Men det gör ett i hög grad bedrövt intryck, när man inte kan glömma fakta eller låta sig övertygas av blotta ord. Vi ska inte dröja vid enskildheterna i detta föredrag eller trötta med upprepanden angående regeringsbildningen och de olika riksdagsfrågornas behandling. Allt detta är oss förut bekant. Och statsministern vägar inte heller gå längre i sina påståenden än att hans framställning »äger mera motsvarighet i verkligheten än de omdömen, som man nu med stor iver från många håll för till torgs.»

Vi knyta endast vid de antydningar som gjordes i slutet av föredraget, att ett blivande anförande skulle kungöra meddelanden i många viktiga frågor, däribland förklara den nuvarande regeringens berättigande. Då ämnade statsministern synbarligen även bevisa, att hans bragelöfte vid tillträdet av regeringen om att »leda den politiska utvecklingen» inte var något överord. Vilken motsägelse! De, som leda den politiska utvecklingen, tala inte om sig själva, de vinna ej något bestående genom att misstänkliggöra sina motståndare, de måste ha ett mål som ledråd och kämpa för det målet. Om varje regering finge skriva sin egen historia, blev historien en vacker bok om lyckade avsikter och lyckliga handlingar. Men det går inte så till, det är handlingarna själva, hur dessa än tolkas och vantolkas, som en gång ska fälla det avgörande vittnesbördet och visa att vi människor endast kunna leda utvecklingen genom att tjäna den.

Glöm ej
Spångbergs Blommor
12 Birger Jarlsgatan 12

Framkallning

kopiering och förstoring av amatörbilder utföras bäst hos
PETERS, Stureplan 4.

Det bästa småbrödet och kaffebrödet köper man i
Majas Hembageri
Bergsgatan 36, Stockholm
Tel. Kungsh. 54 68
Grahamsbröd o. Vafflor
10 proc. påbröd lämnas.

Längs horisonten.

I en lycklig stund.

Socialministern Jacob Petterson yttrade till internationella handelskammarekongressen att den sammanträder i en lycklig stund. Detta är säkerligen riktigt så till vida som det politiskt sett är en mörk stund, en stund av politisk solförmörkelse, åtminstone i vårt halvklot. Och i detta dunkel, i denna stund av återfall i förkrigstänkande lyser särskilt klar kongressens paroll: bort med de konstlade gränser, som hindra det fria handelsutbytet, bort med den småaktiga nationella handelspolitiken, ty den betalar sig inte.

Det är internationella handelskammarens president, som sagt ut detta i klara ord och även angivit skälen. Han har icke som många av de andra deltagarna i tal och intervjuer klarat sig med fraser. Han har sagt ifrån att handels- och industriens män insett att de begått ett misstag, då de yrkat på tullar och statsunderstöd till sitt skydd. Detta var ju, som bekant de första efterkrigsårens universalmedel. Det blir visserligen en tillfällig fördel men i längden betalar den sig inte. Tullar föder mottullar, och till slut är all handel strypt. Det ekonomiska kriget lönar sig lika illa som det militära. Därför blir frågan om tullgränsernas borttagande kongressens huvudproblem.

Man ska inte tro att kongressen består av idel frihandlare. D. v. s. i princip äro de det nog alla men många komma att göra förbehåll för sitt eget land och sin egen branch. Representanter för de små nationerna ha redan sagt ifrån att andra få börja. Sir Alans eget land England, är inne på tullpolitikens förrådiska stråt. I Amerika hyllar man protektionismen för egen del och frihandel för Europas del. Vilket också sir Alan öppenhjärtigt berättat.

Denna Amerikas ståndpunkt är inte bara ett utslag av dess vana att ge goda råd åt Europa och dess friskostighet med idealism. Av detta kunna vi dra den lärdomen att Amerika icke är enbart belåtet med det uppsving det gjort på Europas bekostnad. Inte ens en sådan rik och väldig enhet som Amerika är oberoende av grannkontinentens hälsotillstånd. Världsproduktionens siffror te sig lysande för Amerika och Asien i jämförelse med Europa.

På så gott som alla produktionsområden, det må vara kol, järn, olja, maskiner, konstgödsel eller konsistensen har Europa efter kriget stått stilla, gått obetydligt framåt eller tillbaka, medan Asien och Amerika visa uppsving. Men det är inte så lysande med lysande produktionsiffror i och för sig. Snart mättas den egna marknaden, och då måste man ha avsättning utanför den. Amerika anser därför i denna stund att Europa borde överge sin gammalmodiga organisation och skapa om sig till att bli en ekonomisk enhet. Europa är världens stora bekymmer just nu, och därför blir, märkligt nog ett inereuropeiskt problem huvudfrågan på denna världskongress.

Världshandelskongressen kan icke fatta några beslut om ändring i den europeiska tullpolitiken. Men den kan säkert bereda vägen för sådana beslut genom att ränsa bort de gamla nationalistiska och militaristiska tänkesätt som spärra vägen för det nya Europas genombrott. Sålunda kan den fortsätta arbetet från den ekonomiska konferensen i Genève.

Nationernas förbund ur spelet.

Alla anpassningsbara människor som lärt sig att räkna med de större enheterna och med ett förändrat världsläge som utgångspunkt inse, att det europeiska bekymret endast kan lättas genom bildandet av ett ekonomiskt, politiskt och militärt Paneuropa. Hos dessa människor ha den nya tidens idéer sitt fäste. Samtidigt stå vi inför det faktum att de ledande politikerna i Europa just nu: Baldwin och Chamberlain i England, Poincaré i Frankrike och Mussolini i Italien, tillhöra en förgångens tid, de må sedan som Mussolini klä dem i modern dräkt eller som Poincaré upprepa sig själv med gubbaktig envishet.

Den engelske utrikesministern har hunnit med att stilla flytta hela världspolitikerna ut ur Nationernas förbund tillbaka till de gamla diplomatiska kottiererna utom räckhåll för de små nationerna. Där om här bl. a. det senaste mötet i Nationernas förbunds råd ett vittnesbörd. Såsom vid en alltför taktfull släktbjudning undvekos alla de brännande frågor, som lågo närmast till hands. Intet åtgjordes för att avstyra den latenta krigsfaran på Balkan.

Vackra Blårävar

och Skogsmårdar

i stort urval till
billigaste priser.

CARL E. LINDGREN

Birger Jarlsgatan 5.

Har Ni märkt

att vanlig toilett-tvål ej förmår göra Er hy frisk och fraiche? — Börja i dag med den underbara, skönhetsalstrande

Schéel's Radium-tvål

Innehåller radium-mineralet "Vükit" Framtidens tvål Pris 1:— krona

Vilkhållten kontrolleras av Fil. D:r N. Sahlbom.

Matlagningskolan,

Humlegårdsgatan 5 I
LUNCH Middag
Smörgåsar. Smör, ost, sill
varmrätt, kaffe 2 rätter
1:25 1:50
Ny regim. N. 115 50. Kupongsystem.

Klararestauranten

— f. d. Klara Hushållsskola —
Drottninggat. 21 B. Tel. N. 25882

Måltider
Helinackord, för mån. 70 kr.
Tesupér à la carte kl. 6—9.
Arrangemang av:
Bröllop, begravningar och festliga samkväm intill kl. 12 m.n. ev. 2 fm.
Klubblokaler m. m.

Allt till lägsta priser.
Vördsamt O. A. Jonsson.

Berliner Bock Dricka

Damernas Favoritdryck.
Måltidsdricka.

RÅSUNDA BRYGGERI A.-B.
Tel. Hagalund 10, Postadr. Råsunda

i Polen eller Egypten, där nämndes inte ens västmakternas tvist med Kina.

Den gamle Poincaré.

Frågan om Frankrikes utrymmande av Rhenlandet eller utrymningen av okkupationen skulle ha klarats ut med rådmötet men Briand blev sjuk och for hem och då blev det inte heller här något resultat. Och nu när franske utrikesministern är sjuk, tar statsministern Poincaré till orda och det i samma stil som under de svåraste slitningarna över krigsskulderna åren 1920—23. Mannen som sökte tvinga Tyskland att betala genom att marschera in i dess viktigaste industridistrikt och etablera en tullgräns mellan Westfalen och det övriga Tyskland, vill inte dra ut sina trupper ur de besatta områdena. Han är inte nöjd med tyskarnas löfte i Locarnofördraget att icke med våld återtaga något av sina förlorade områden. Det hindrar ju icke att kunna försöka med list återvinna dem. Därvid tänker han kanske på den tyskvänliga propaganidan i Elsass-Lothringen. I varje fall söker han uppenbart gräl med Tyskland. Och han kan inte annat. Han är för gammal för att börja tänka om igen. Det är inte hans fel, men det kan bli ödesdigert att Frankrike icke har någon den nya tidens man med tillräcklig kraft och auktoritet för att ersätta honom.

När skall en ny frisk väg av folkvilja äntligen för alltid skölja bort de gamla herrarna?

D A M E R!

Vid beställning av kläddingar och blusar vänd Eder förtroendefullt till

MODE-ATELJÉN

Sigrid Andersson

(Inneh. K. Fredriksson)
Västerlånggatan 68, 4 tr.
STOCKHOLM
Telefon: N. 68 10.

Medicinsk och Elektrisk

Hår- och Ansiktsbehandling

Bortt. av vårtor, bruna fläckar, liktornar med violetta strålar. Gen. hårväxt bortt. med elektrolysbehandling
Manicure, Pedicure f. damer o. herrar

Hilda Jonson

Götgat. 18. Tel. S. 332 99. Stockholm

ton. "Hur skall jag få det här fint tills gästerna komma?"

2. Men Ni be-
trivla. Saponarias Flytande silver finns att tillgå överallt. Flytande silver ger på ett ögonblick hela Eder silver-
uppsättning ett utseende som det komme direkt från guldsmedens verkstad. Flytande silver försilvrar medan det putsar och polererar Ert silver.

3. Flytande silver angriper ej metallen, utan ju oftare föremålen putsas, desto tjockare blir silverlagret. Alla andra putsmedel slita silveret. Flytande silver konserverar det.

Flytande silver demonstreras å Bygge- och Bo-utställningen å Liljevalchs konsthall i Stockholm, Svenska Mässan i Göteborg samt å utställningarna i Karlstad och Falun.

Flytande silver försilvrar i väl sorterade färg-, kemikalie-, järn- och speci-affärer samt guldsmedsaffärer.

Pris per 1/1 flaska Kr. 3:50. Provflaska Kr. 1:25.

Generalagenter:
GYLLING & CO.,
Regeringsgatan 5, Sthlm. T. N. 198 76.

Tre syskon.

Av Rut Holm.

I.

Sigrid.

Sigrid hette hon, den äldsta. Hemmet: ett rum och kök, fullproppade med sängplatser till far och mor samt sex yngre syskon. Utanför köket ett bryggghus med jordstampat golv, tvättgryta, bakugn, nerrökta väggar, behängda med smutsiga blåtröjor, byxor styva av kol, aska, olja. Fadern var ångpanneskötare vid en fabrik och kallades maskinist till följd av sina häandiga fingrar och sitt goda huvud så snart det gällde maskindelar. Modern: slö av födsel och ohejdad vana, täta barnsängar, missfall och för mycket arbete. Hon kunde betecknas godlynt och dum. Hon var född i än större armod än det hon nu levde i. Hon hade ju husrum, mat och värme och en bra man — fast han var puckerkygg och kallades Knylan av denna anledning — fast icke av sin hustru. Hon visste att han av naturen var hetsig och hade stor respekt för honom, inte minst för knylan, hon misstänkte så smått att i den satt en god del av hans »slynnighet».

Emellertid fann ingen av detta hems medlemmar, undantagandes ende sonen, förhållandena olidliga. Tvärt emot. Det var bl. a. praktiskt att ha bryggghuset bredvid sig och slippa baka i köket. Dessutom en utmärkt avstjälpningsplats för allt man i en hast ville stoppa undan.

Ja, därute vid muren, som fick en del god värme från maskinrummet, gjorde hustrun upp degen och när den var färdig att jäsa, tog hon från väggen ner en av mannens blåtröjor och bredde över: avvisdan var då ren och inte gjorde det något att tröjan blev mjölig, den skulle ändå tvättas, när hon kom därtill.

Nej, många hade det värre.

När Sigrid var fjorton år fick hon en »vän», en nittonåring, nyvärvad dragon i blå uniform med bringan vackert gulgarnerad, smal och svag i knäna, men med manligt stora stövlar med sporrar. Röd om kinderna var han och mörkfjuning på överläppen.

Oemotståndlig.

Och varför — eller vad skulle hon stå emot. Han kom en och annan lördagskväll och stannade till söndagskvällen. Sängen fick han dela med Sigrid och en femåring. Far och mor i samma rum. Vad var att säga om det. Modern kunde gå upp mitt i natten och lysa på de två, där de lågo sveltiga och rosiga med armarna om varann. En vacker syn för ett modersöga, som vet av ingen synd. »Små söta guss ängla» viskade hon och kröp åter ned bredvid sin man med en söt känsla i hjärtat.

Så småningom upphörde besöken. Dragonen försvann ur Sigrids liv och så kom Sigrid på sin första plats. I ett halvt år rumsterade hon i fabriken disponentfamilj och krossade vad krossbart hon överkom, sedan fann man henne överflödigt i hushållet. Far och mor gjorde inga sura miner när hon återvände de få stegen till föräldrahemmet. Husrum hade man och en mer i maten betydde intet.

Och den där fattiga femman i månaden — nej nu skulle hon lära sig sy. Tänk fyra kronor i veckan medan hon lärde på syfabriken, ledig varenda kväll och fröken på köpet.

Och så hade Sigrid blivit vacker, finhyllt och klarögd och inte så litet i pojkycke. Inte för att hon själv var direkt tokig i pojkar, men en vän skulle man ju alltid ha. Trogen förstås — två tre månader. Så glömde de var på sitt håll. Tog en annan. För livet? Vem sade att det var så nödvändigt?

Emellertid fann hon det snart besvärligt att bo hemma och hyrde rum i närheten av sin fabrik — för att inte ha så långt att gå. Nu fick hon också gå på dans, det hade varit förbjudet i hemmet, där mor avskydde ränn om nätterna. Anständig skulle man vara och mor fann det oanständigt med ränn. Men till slut fick Sigrid fästman, ett bodbiträde. Sigrid fann honom nästan lika fin som dragonen, som han påminde henne om.

Skillnaden mellan vän och fästman var härfin, men torde dock förefunnits. Varuti den bestod är svårt att säga — knappast i intimiteten — ty Sigrid såväl som modern visste av ingen synd. Det var väl närmast en känslosak. Hon blev denna gång medvetet förälskad och mättade sitt behov av ömhet så som hon bäst förstod. Hennes väsen utstrålade värme, glädje, mjukhet. Hon var mycket lycklig.

Sigrid fick inget barn, hon fick en sjukdom. Och med sjukdomen och sjukhusvistelsen kom vetskapen av synden och känslan av skam. När hon kom ut igen var hon som fallen och kunde icke resa sig, inte få tillbaka sitt glada skratt — sina klara oskyldiga ögon. Hennes skraft var rätt, hennes ögon listiga och falkande.

Efter en regnig natt vid dansbanan fick hon lunginflammation. Hon dog, och, som hennes mor sade — det skall vi ju alla någon gång. Fast att det blev så snart, det hade hon sitt spring ute om nätterna att tacka för.

Hälsning från Strand.

Östergötland har två vallfartsorter: Vadstena och Strand.

Det är alltså blott naturligt, att den som trollats bort av klosterfriden kring Blåkyrkan och nunnehus, också söker sig till hemmet vid Vättern.

Första intrycket: att det är ousägligt vemodigt inte skymta en kär gammal gestalt i de vackra trädgårdsgångarnas slutande perspektiv. Smärtsamt att inte se ett vördat vitt huvud böjt över något av de tre skrivborden, som stå i gammalt skick, dock berövade de vita papper, vilka brukade skymta överallt. Tungt att inte höra rummen fyllas av denna moderliga varma röst, som hade goda ord till den ringaste.

Nästa intryck: att det kanske är profanerande se rummen brukade, då hon är borta, nästan pietetslöst, att främmande händer arbeta vid hennes bord, andra vila i hennes säng. Men så erinrar man sig, att på Strand hysas inga obudna gäster. Hennes vilja styr Strand. De fyra pensionärerna — lyckligtvis rymmas icke flera, varför karaktären av hem aldrig behöver hävas — tillhöra tolfterna eller äro i varje fall människor, vilka stå i hennes tankevärld.

Skyggheten försvinner, ersatt av en befriande känsla, att den vanliga museala dödslyktan i ett minneshem undgås. Liksom när hon levde går mänskostrommen genom Strand. Det är endast hon själv, som saknade pjollrig sentimentalitet inför egen kvarlåtenskap, som icke ville se dyrkade såsom relikier alla dessa enkelt sköna ting, inget enda onödigt, utan använda till nästans nytta och glädje. Ett nytt drag skönjs blott i en ädel människobild.

Så blir då Strand en modern vallfartsort. Kanske offerar den tillfällige pilgrimen som tack för besöket en skänk, vilken det kan förmodas blir välkommen för verkets fortsättande.

Liksom en gång i Birgittas stad helades själsliga och kroppsliga lytta, komma också här trötta och misströstande människor att vederkvickas. Själur dricka visa ord ur hennes och andras böcker, som med fortsatt generositet lånas över all bygden. Kroppar stärkas av barriluft från berget och fläkt från sjön, som just yr skum över templet hala bräder. Männskor, styrkta av påminnelse om att denna kvinna, som smakat allt bittert, dock aldrig förlorat tron på människans möjligheter, återgå till livet att skörda den såd hon sått. Skulle någon återvändande rannsaka vad hon givit störst bleve det visst: känslolivets rening. Så må även hon unnas de gamles hedersnamn på sina stora: renaren.

A. B.—n.

KAJ 97.

Av Margaret Rigg.

»Jag kan inte resa till Chicago», sade en liten dalkulla och satte sig på sin koffert med en min som om allt vore slut. Ångfartyget Grips-holm hade gått upp för North River förbi skyskrapornas rad och glidit in bakom den avlägsnaste norra kajen, där de stora linjeångarna lägga till i New York.

En av Resandehjälpens utskickade, i vars vård flickan hade blivit anförtrodd av immigrantmyndigheterna, slog sig också ner. För henne voro sådana utrop de vanliga preludierna till berättelser, som betydde en hastig överblick av nya och kanske överväldigande problem och en fullständig omläggning av alla planer.

»Varför kan ni inte resa?» frågade hon vänligt. »Vem skulle ni resa till i Chicago?» — »Till min farbror, och nu kan jag inte det», flickan nästan snyftade fram svaret. »Jag kan inte gå i mina skor.» Hjälpredan såg ner på skorna, ett par sönderrivna trasor, som måste ha gjort till och med stegen nedför landgången svåra. Och historien var snart berättad. Skorna var det enda paret flickan hade med sig och de hade dansat sig till döds under överresan. Ett par nya skor anskaffades och när sex och tjugotåget lämnade Pennsylvania var Elsa en av de femtio kvinnor och unga flickor som Resandehjälpen hade placerat på taget.

Sedan i juli 1926, ha de svenska immigranterna, som resa tredje klass, slutat att passera Ellis Island, utom i de undantagsfall då någon blir »tillfälligt uppehållen» av immigrantmyndigheterna, eller kvarhållen för »särskild undersökning». Den avdelning av New Yorks Hjälpförening för resande, som arbetar vid hamnarna fann då plötsligt sina uppgifter mångdubblade. Det bästa skälet för att fortsätta med undersökningsstationen för immigranterna vid Ellis Island har alltid varit det faktum, att ett fullständigt beskydd kan tillförsäkras immigranterna där. Nu äro immigranter som landstiga i New York omedelbart överlämnade åt den stora stadens faror och det enda skydd, som står emellan dem och dessa svårigheter, äro de sociala hjälporganisationerna.

När en svensk båt lägger till, överlämnar immigrantinspektörerna, som gått ombord en timme tidigare ute vid karantänen, de kvinnor och unga flickor, som resa ensamma, till hjälpredorna för resande. De unga männen tas omhand av de tre skandinaviska präster, som möta vid båterna.

Det första som händer är tullvisitation och här behöver den resande bara någon som förklarar proceduren för sig. Men senare, när det blir fråga om att polettera resodset, att köpa biljetter och växla pengar är verklig övervakning nödvändig, ty det förekommer ofta att de resande bli lurade. Också att ta sig fram på järnväg i Förenta staterna, där det finns femtio större järnvägslinjer och hundra mindre, är en invecklad sak, där råd och hjälp av en införstått person är nödvändig. Ibland händer det, att resande göra upp sin resplan med hjälp av järnvägstjänstemän eller hjälpsamma medresande och komma fram till sin bestämmelseort en fyra till tio dagar senare än de voro väntade, men då ha de åtminstone

tillfredsställelsen att veta, att de underkastat sig flera tågomyten mellan New York och det slutliga målet för resan än någon människa kunde tro vara möjligt.

Efter biljettköpet kommer besväret med bilar och här måste immigranterna ledsagas och lugnas, när de plötsligt slungas ut i en malström av trafik. De få också lov att undervisas om den rätta summan som skall betalas till chauffören. På järnvägsstationen måste biljetter bytas ut igen, telegram sändas av, man måste skaffa matsäck och till sist blir den lilla skaran placerad på taget. Den har vid detta laget uppnått en slags glad samhörighetskänsla och ser mycket målerisk ut med en och annan nationaldräkt.

Men allt som sker under en sådan tillfredsställande och mycket upptagen dag hänger ihop med småsaker, där inte någon särskild hjälp är nödvändig. Däremot finns det i varje laddning immigranter kanske ett tiotal flickor, som ha verkliga svårigheter och måste tas hand om på allvar. I allmänhet är det största, problemet de flickor, som väntat sin fästman sig tillmötes, en fästman som de kanske inte sett på fem år, och som nu inte motsvarar förväntningarna. Flickorna finna sig då alldeles utan vänner i det nya landet och vilja ändå inte resa hem och erkänna sitt nederlag därhemma. En av de svåraste och ändå tacksammaste uppgifterna i arbetet för immigranterna är försöken att skaffa dessa flickor lämpliga platser, att bereda dem tillfälle till någon sorts skolutbildning eller hjälpa dem till några vänner.

En annan sak som hjälpredan då och då får åtaga sig, är att transporter ett litet barn som reser ensamt från Sverige till San Francisco. Den svensktalande representanten för Resandehjälpen, som möter vid båten, har i sin ägo alla uppgifter som på begäran lämnats av modern i San Francisco, vidare barnets järnvägsbiljett och pengarna som behövas efter landstigningen. Barnet får gå igenom tullen, blir följt till järnvägsstationen och placerat på ett snälltåg i vård hos tåg-systemen. Vid varje tågombyte kommer någon från Resandehjälpen i den staden ner till taget och överantvarar barnet åt tåg-systemen på nästa tåg och fyra dagar senare möta modern och hjälpredan den lilla passageraren i San Francisco.

Resandehjälpen har också en representant på Ellis Island, som tar hand om dem som skickas dit och som ofta kan hjälpa dem genom att skaffa dem pengar, intyg om medborgarskap eller lagligt tillåten inresa i Förenta Staterna. Detta sker genom Resandehjälpen i staden dit de resa eller genom de släktingar, som de ämna besöka.

Avdelningen för arbetet i hamnarna, som befattar sig med immigranterna, har också en förmedlingsavdelning, vilken gör upp med hjälpföreningen att möta immigranter, ger dem underrättelser, biljetter m. m. och placerar dem på det rätta taget. Vidare finns en upplysningsavdelning dit sådana personer hänvisas som vilja ha råd angående olika detaljer som beröra inresan.

New York i juni 1927.

Frisinnade Kvinnors Riksförbunds

ordinarie

Centralstyrelsemöte

äger rum i

LUND

Lördagen den 3 och Söndagen den 4 September 1927

Överläggningsämnen bli bl. a.:

Frisinnade Kvinnors Riksförbunds ställning till riksdagsman-naalet 1928, särskilt med hänsyn till borgerlig samling.

Riktlinjer för Frisinnade kvinnors verksamhet.

Uppfostringsfrågor.

Beakta tillfället

och köp Edra SOMMARARBETEN hos

SKANDINAVISK KONSTSLÖJD FÖRSÄLJNING,

som nu utförsäljer hela tapiserilaget till oerhört billiga priser. Allt i handarbeten, såväl ritade, påbörjade som färdiga, från gardiner, draperier, bonader, kuddar till lysdukar, väskor och lätta korsstygnsarbeten.

Ritade Lysdukar från kr. 1:—

Ritade Löpare från kr. 0:80

Ritade Kuddar från kr. 1:75

Påbörjade handarbeten till särdeles låga priser. Tel. N. 743.

OBS! Ändrad adress: Engelbrektsgatan 3, Tryggs hus.

